

Σελίδες απάντησης: 5
Σελίδες συνημμένων:
Σύνολο σελίδων:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
Αχαρνών 2, 101 76 Αθήνα, Τηλ. 210-2124331 Fax : 210-5243522

Αθήνα 9-12-2014
Αριθμ. Πρωτ.: 450

Προς:
Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
✓ Τμήμα Ερωτήσεων

ΘΕΜΑ: «Προστασία και αξιοποίηση των ελληνικών αρωματικών και
φαρμακευτικών φυτών»

ΣΧΕΤ: Η Ερώτηση 4317/5-11-2014

Απαντώντας στην παραπάνω Ερώτηση που κατέθεσε ο Βουλευτής **κ. Χ. Παππάς**,
για τα θέματα της αρμοδιότητάς μας, σας πληροφορούμε τα εξής:

Η αυτοφυής βλάστηση αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών, αφορά κατά
κύριο λόγο δασικές εκτάσεις και εξ'αυτού ανήκει στην αποκλειστική αρμοδιότητα
και διαχείριση του ΥΠΕΚΑ (Ειδική Γραμματεία Δασών), σύμφωνα με τις Διατάξεις
του Δασικού Κώδικα αλλά και την τελευταία υπόμνηση του ΥΠΕΚΑ προς το ΥΠΑΑΤ
(έγγραφο αρ.πρωτ. 131571/1608/27-6-2013/ΥΠΕΚΑ).

Σήμερα η συλλογή αυτοφυών ειδών όλο και περιορίζεται λόγω των
περιοριστικών μέτρων της διεθνούς κοινότητας για την μη εξαφάνιση ειδών από
ληστρικές συλλογές. Οι περιορισμοί αυτοί θα λειτουργήσουν θετικά υπέρ της
ανάπτυξης του κλάδου καλλιεργούμενων ειδών και ποικιλιών.

Σημειώνεται ότι, έχει θεσπιστεί ένα ευρύτερο πλαίσιο θωράκισης της
βιοποικιλότητας τόσο σε ευρωπαϊκό, όσο και σε εθνικό επίπεδο. Αναλυτικότερα:

1. Η συλλογή και διακίνηση προστατευόμενων ειδών ρυθμίζεται με το Π.Δ. 80/1990
(ΦΕΚ 40/τ.Α') «Προστασία του φυτικού γενετικού υλικού της χώρας». Στόχος του
ανωτέρω Π.Δ. είναι η προστασία και η διατήρηση του εγχώριου αβελτίωτου
γενετικού υλικού των καλλιεργούμενων φυτικών ειδών και των άγριων προγόνων
τους ή συγγενών τους ειδών, τόσο στο φυσικό τους οικοσύστημα (In situ) όσο και
εκτός αυτού (Ex situ).

2. Η προστασία της ενδημικής βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένων των αδειών
για την εκπόνηση ερευνών ή μελετών που αφορούν ενδημικά είδη χλωρίδας,
πανίδας, και άλλων ομάδων οργανισμών, ρυθμίζεται με το άρθρο 11 του Ν.
3937/2011 (ΦΕΚ 60/τ.Α') «Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις».

3. Οι άδειες που χορηγούνται σύμφωνα με τη Διεθνή Συνθήκη της Οργάνωσης
Τροφίμων και Γεωργίας (FAO), σχετικά με τους φυτογενετικούς πόρους για τη
διατροφή και τη γεωργία [Ν. 3165/2003 (ΦΕΚ 177/τ.Α')]. Ο καταμερισμός των
οφελών που δύναται να προκύψει, υλοποιείται μέσω του Πρότυπου Συμφωνητικού
Διακίνησης Γενετικού Υλικού (Standard Material Transfer Agreement -SMTA), το
οποίο προβλέπεται στο άρθρο 12 παράγραφος 4 του εν λόγω Νόμου. Πιο
συγκεκριμένα, η διανομή της ωφέλειας προβλέπεται στο άρθρο 13 και αφορά: α)

την ανταλλαγή πληροφοριών, β) την πρόσβαση στις τεχνολογίες και μεταφορά τεχνολογιών, γ) την ενίσχυση των δυνατοτήτων και δ) την κατανομή οικονομικών και άλλων ωφελημάτων που απορρέουν από την εμπορευματοποίηση.

4. Οι άδειες που θα χορηγούνται από το 2015 θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τον Κανονισμό (ΕΕ) 511/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16^{ης} Απριλίου 2014, κατ' εφαρμογή του «Πρωτοκόλλου της Ναγκόγια» που αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της Σύμβασης της βιολογικής ποικιλότητας (Ν. 2204/1994, (ΦΕΚ 59/τ.Α') για την εφαρμογή του οποίου επισπεύδον Υπουργείο είναι το Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Το ΥΠΑΑΤ σε συνεργασία με το ΥΠΕΚΑ θα διαμορφώσει το θεσμικό πλαίσιο που θα ορίζει τους κανόνες που θα διέπουν τη συμμόρφωση προς την πρόσβαση και τον καταμερισμό των ωφελειών στους γενετικούς πόρους, προκειμένου να μειωθούν, αν όχι να εξαλειφθούν, τα φαινόμενα βιοπειρατίας.

Επιπλέον, θα πρέπει να αναφερθεί ότι προβλέπεται και πλαίσιο κυρώσεων σε περιπτώσεις παράνομης συλλογής, μέσα από το Ν. 1650/86, όπως έχει τροποποιηθεί από το Ν. 3937/2011 και το Ν. 4042/2012, που σαν στόχο έχει την ευρύτερη αποτροπή παραβατικών δραστηριοτήτων και περιλαμβάνουν ποινικές και διοικητικές κυρώσεις, καθώς και κυρώσεις αστικής ευθύνης.

Συνοψίζοντας, η χώρα μας διαθέτει ένα από τα υψηλότερα επίπεδα βιοποικιλότητας στην Ευρώπη, το οποίο ανεξαρτήτως από τις εθνικές, ευρωπαϊκές και διεθνείς υποχρεώσεις της οφείλει να το προστατεύσει και να το αξιοποιήσει προς όφελός της. Συγκεκριμένα, οι εγχώριοι γενετικοί πόροι, πέρα από το γεγονός ότι αποτελούν στρατηγικής σημασίας εθνικό αγαθό και πολύτιμο κομμάτι της πολιτισμικής μας κληρονομιάς, μπορούν να συμβάλλουν:

- Στην παραγωγή ποικιλιών ανθεκτικών σε εκθρούς και ασθένειες, δηλαδή: α) στη μείωση του κόστους παραγωγής του παραγωγού και β) στην προστασία του περιβάλλοντος, λόγω μικρότερων απαιτήσεων σε εισροές (π.χ. λιπάσματα, φυτοφάρμακα, νερό).
- Στην παραγωγή προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξία, δηλαδή προϊόντα ΠΟΠ και ΠΓΕ (π.χ. φάβα Σαντορίνης).
- Στην παραγωγή ασφαλών και ποιοτικών τροφίμων.

Προς την κατεύθυνση αυτή, το ΥΠΑΑΤ έχει δρομολογήσει τη στήριξη τόσο του πρωτογενή όσο και του δευτερογενή (μεταποιητικού) τομέα με την ανάδειξη του κλάδου ως προωθούμενου και την συμπερίληψή του σε όλα τα προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης του ΥΠΑΑΤ αλλά και στον Αναπτυξιακό Νόμο. Ειδικότερα:

Στο πλαίσιο αυτό η δρομολόγηση δράσεων τεχνογνωσίας-εκπαίδευσης είναι πρωταρχική. Το Κέντρο Γεωργικής Έρευνας Μακεδονίας-Θράκης από ετών έχει ασχοληθεί με την εγκατάσταση πιλοτικών-πειραματικών αγρών υπό την συστηματική του επίβλεψη. Παλαιότερα και η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης είχε εγκαταστήσει ανάλογα προγράμματα πιλοτικών-πειραματικών αγρών σε νομούς της Βόρειας Ελλάδας.

Στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, συγκλήθηκαν και εργάστηκαν ομάδες για την προαγωγή του κλάδου των καλλιεργούμενων ειδών των αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών, με τη συμμετοχή εμπλεκόμενων φορέων της αγοράς του μεταποιητικού κλάδου. Επίσης, μελέτες για την έρευνα αγοράς των αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών έχουν πραγματοποιηθεί με τη βοήθεια του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών και του Παντείου Πανεπιστημίου.

Στις τελευταίες προσπάθειες του ΥΠΑΑΤ συγκαταλέγεται η έκδοση Υ.Α. τον Αύγουστο του 2014, οπότε και υπεγράφη από το ΥΠΑΑΤ η Υπουργική Απόφαση για τον Τεχνικό Κανονισμό Αποδοχής Ποικιλιών Αρωματικών και Φαρμακευτικών Φυτών με τα πρωτόκολλα άνηθου, βασιλικού, χαμομηλιού, θυμαριού και ρίγανης (Υ.Α. 7057/102367/8-8-2014 (ΦΕΚ 2266/τ.Β'/21-8-2014) και πρόσφατα υπεγράφη και ο Τεχνικός Κανονισμός εμπορίας πολ/κού υλικού αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών.

Με τις δύο αυτές ΥΑ, η χώρα αποκτά για πρώτη φορά:

1. Τεχνικό Κανονισμό αποδοχής ποικιλιών αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών με τα πρωτόκολλα άνηθου, βασιλικού, χαμομηλιού, θυμαριού και ρίγανης.

2.Τεχνικό Κανονισμό εμπορίας πολ/κού υλικού αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών.

Ειδικότερα:

- Στο σχέδιο Τεχνικού Κανονισμού αποδοχής ποικιλιών αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών με τα πρωτόκολλα που έχουν συνταχθεί, ρυθμίζεται η διαδικασία εγγραφής ποικιλιών ορισμένων αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών στον εθνικό κατάλογο ποικιλιών της χώρας. Η εγγραφή μιας ποικιλίας στον εθνικό κατάλογο της χώρας μας συνδέεται με την εμπορία του πολλαπλασιαστικού υλικού και δεν κατοχυρώνει την ιδιοκτησία της ποικιλίας. Η εγγραφή μιας ποικιλίας στον εθνικό κατάλογο ποικιλιών της χώρας εξασφαλίζει ότι έχει παραχθεί η επίσημη περιγραφή της ποικιλίας κατά τη διάρκεια των δοκιμών ΔΟΣ που είναι απαραίτητες για την εγγραφή της και ο τελικός χρήστης (παραγωγός) γνωρίζει τα χαρακτηριστικά, τις ιδιότητες και την προσαρμοστικότητα της ποικιλίας. Σε κάθε περίπτωση είναι κοινώς αποδεκτό από όλους τους φορείς ότι σήμερα υπάρχουν πληθυσμοί και όχι ποικιλίες, οι οποίες προέρχονται μετά από βελτιωτική προσπάθεια.

Η προστασία μιας ποικιλίας αφορά στα δικαιώματα του δημιουργού της (πνευματική ιδιοκτησία) και στην περίπτωση προστατευόμενων ποικιλιών θα πρέπει να έχει χορηγηθεί η σχετική άδεια χρήσης από τον κάτοχο των δικαιωμάτων της ποικιλίας (δημιουργό) προς τους χρήστες της ποικιλίας (παραγωγούς και εμπόρους πολλαπλασιαστικού υλικού, καλλιεργητές, μεταποιητές τελικού προϊόντος, κλπ).

- Στο σχέδιο του Τεχνικού Κανονισμού Εμπορίας Πολλαπλασιαστικού Υλικού Αρωματικών και Φαρμακευτικών Φυτών, προβλέπονται μεταξύ άλλων και οι προδιαγραφές που πρέπει να έχει το πολλαπλασιαστικό υλικό των αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών ώστε να διατίθεται στην αγορά. Με το εν λόγω σχέδιο δίνεται η δυνατότητα εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών και με ένδειξη ποικιλίας με την προϋπόθεση ότι η ποικιλία είναι:

1. προστατευόμενη νομικώς από δικαίωμα επί φυτικής ποικιλίας, σύμφωνα με τις διατάξεις για την προστασία νέων ποικιλιών ή
2. επίσημα καταχωρημένη σε εθνικό κατάλογο ή
3. κοινώς γνωστή ή
4. εγγεγραμμένη σε κατάλογο που διατηρεί ο προμηθευτής με τη λεπτομερή περιγραφή της και την ονομασία της.

Μέχρι σήμερα η εμπορία του πολλαπλασιαστικού υλικού των αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών ρυθμίζεται από τις υπ' αριθμ. 387966/1999 ΚΥΑ (ΦΕΚ 2246/τ.Β') και 378556/2000 ΚΥΑ (ΦΕΚ 931/τ.Β') (Τεχνικοί Κανονισμοί Εμπορίας ΠΥ καλλωπιστικών φυτών). Με αυτό τον τρόπο πραγματοποιούνται εισαγωγές από Τρίτες χώρες, ενδοενοσιακή απόκτηση και παραγωγή ΠΥ στα φυτώρια της χώρας.

Η θέσπιση διατάξεων για την αποδοχή ποικιλιών ορισμένων αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών σε εθνικό κατάλογο αποτελεί το πρώτο βήμα για την θέσπιση ενός συστήματος πιστοποίησης του πολλαπλασιαστικού υλικού, όπως ήδη προβλέπεται για το πολλαπλασιαστικό υλικό άλλων καλλιεργούμενων φυτικών ειδών (σπόροι σποράς φυτών μεγάλης καλλιέργειας και κηπευτικών, πολλαπλασιαστικό υλικό δενδρωδών και αμπέλου, κλπ) σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο.

Η πιστοποίηση αφορά στη θέσπιση ενός συστήματος καλλιεργητικών και εργαστηριακών ελέγχων για τη διαπίστωση της τήρησης καθορισμένων απαιτήσεων, με απαραίτητη προϋπόθεση την υποχρεωτική εγγραφή των ποικιλιών στον εθνικό κατάλογο.

Ωστόσο, η θέσπιση υποχρεωτικής εγγραφής ποικιλιών των εν λόγω φυτικών ειδών στον εθνικό κατάλογο τη δεδομένη χρονική στιγμή είναι πιθανόν να δημιουργούσε προβλήματα στην εμπορία του πολλαπλασιαστικού υλικού των αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών καθώς δεν θα ήταν δυνατή η εμπορία υλικού χωρίς την ένδειξη ποικιλίας, όπως προβλέπεται στον υπό έκδοση Τεχνικό Κανονισμό και επιπλέον αυτή τη χρονική στιγμή δεν είναι γνωστό για πόσες ποικιλίες θα εκδηλωθεί ενδιαφέρον, πόσες τελικά θα εγγραφούν και πόσα φυτικά είδη θα αφορούν.

Η απουσία ενός Εθνικού Καταλόγου ποικιλιών αποτελούσε τροχοπέδη στις προοπτικές ανάπτυξης του κλάδου στη χώρα μας. Πλέον η εγγραφή ποικιλιών

αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών με γνωστά χαρακτηριστικά, ιδιότητες και προσαρμοστικότητα θα οδηγήσει στην ύπαρξη κατάλληλου πολλαπλασιαστικού υλικού για τον τελικό χρήστη (καλλιεργητή), το οποίο αποτελεί τη βασική προϋπόθεση για την εξασφάλιση μίας αποδοτικής καλλιέργειας και την παραγωγή ποιοτικών προϊόντων.

Το έλλειμμα αυτό είχε επισημανθεί από αγρότες και επιχειρηματίες, οι οποίοι αναγκάζονταν, λόγω της έλλειψης αντίστοιχου θεσμικού πλαισίου για το πολλαπλασιαστικό υλικό αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών, να προσφεύγουν σε εισαγωγές υλικού από άλλες χώρες, διαδικασία που αύξανε το κόστος, ή να χρησιμοποιούν ελληνικά φυτά που λόγω της μη γνωστής ταυτότητάς τους, κατέληγαν σε χαμηλές τιμές πώλησης, ενέργειες που οδηγούσαν τελικά, σε μη ανταγωνιστικά ελληνικά προϊόντα.

Το ΥΠΑΑΤ, με στοχευμένες ενέργειες, αξιοποιεί τη στροφή που συντελείται στην ΕΕ, προς την αξιοποίηση των φυσικών προϊόντων και δημιουργεί προνομιακές συνθήκες για την καλλιέργεια των αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών, ενισχύοντάς την, για πρώτη φορά, από τον Πυλώνα Ι της νέας ΚΑΠ, και προτάσσοντας δράσεις μεταποίησης, εμπορίας και προώθησης των εξαγωγών τους, από τον Πυλώνα ΙΙ του νέου Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020.

Στο πλαίσιο αυτό, η θεσμοθέτηση σήμερα του Τεχνικού Κανονισμού, θα δώσει ώθηση σε έναν δυναμικό κλάδο της ελληνικής γεωργίας, αυτό των αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών και θα διασφαλίσει εισόδημα και θέσεις εργασίας στην ελληνική ύπαιθρο.

Όσον αφορά στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο:

Α) Μέσω του Μέτρου 123Α “Μεταποίηση και Εμπορία Αγροτικών Προϊόντων” του Προγράμματος “Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007-2013” ενισχύεται η ίδρυση, ο εκσυγχρονισμός, η επέκταση και η μετεγκατάσταση μονάδων τυποποίησης και επεξεργασίας αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών. Η δράση αφορά σε υφιστάμενες αλλά και νεοϊδρυθείσες επιχειρήσεις.

Β) Η παροχή κινήτρων σε επιχειρηματίες αγρότες προβλέπεται στο Μέτρο 121 «Εκσυγχρονισμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων» (Σχέδια Βελτίωσης). Πρόκειται για ένα επενδυτικό πρόγραμμα συνολικής δημόσιας δαπάνης 767 εκατ. € που στοχεύει στην ενίσχυση επενδύσεων στους τομείς της φυτικής και ζωικής παραγωγής. Στόχος του Μέτρου είναι ο εκσυγχρονισμός των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και η βελτίωση της συνολικής τους επίδοσης προκειμένου να επιτευχθεί αύξηση του γεωργικού εισοδήματος, τόνωση της γεωργικής απασχόλησης και μείωση της μακροχρόνιας τάσης απο-επένδυσης, που χαρακτηρίζει τον αγροτικό τομέα, μέσω της καλύτερης χρήσης των συντελεστών παραγωγής. Μέσω των Σχεδίων Βελτίωσης ενισχύονται επενδύσεις που αφορούν σε:

- Ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμό γεωργικών κτιρίων και κατασκευών.
- Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού (συμπεριλαμβανομένου του εξοπλισμού αρδευτικών συστημάτων και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας).
- Εγκατάσταση πολυετών φυτειών.

Συνεπώς, οποιοσδήποτε αγρότης επιθυμεί να συγχρηματοδοτηθεί προκειμένου να δραστηριοποιηθεί και στις καλλιέργειες αρωματικών φυτών μπορεί, και για το διάστημα που η πρόσκληση του Μέτρου είναι ενεργή, να υποβάλει τη σχετική αίτηση.

Στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020, το οποίο υποβλήθηκε επίσημα στις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς έγκριση στις 17.07.2014, περιλαμβάνονται κίνητρα και για την καλλιέργεια και αξιοποίηση των αρωματικών – φαρμακευτικών φυτών της χώρας μας. Συγκεκριμένα, στο Μέτρο 4.1 σχετικά με τον «Εκσυγχρονισμό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων» αφενός δεν αποκλείεται ο τομέας των αρωματικών – φαρμακευτικών φυτών, αφετέρου δίδεται η δυνατότητα σε κάθε Περιφέρεια να ενισχύσει ή/και να δώσει προτεραιότητα σε συγκεκριμένους τομείς, καθώς τμήμα των παρεμβάσεων του Μέτρου θα εφαρμοστεί με πρωτοβουλία των Περιφερειών (βάσει εκχώρησης). Ο καθορισμός των τομέων αυτών είτε θα προκύψει αρχικά από τα «καλάθια Περιφερειών» είτε στη συνέχεια από τις περιφερειακές

μελέτες έξυπνης εξειδίκευσης. Κατά τον ίδιο τρόπο και μέσω του Μέτρου 6.1 για την ενίσχυση νέων αγροτών μπορεί να στηριχθεί σε κάθε Περιφέρεια ο τομέας, ο οποίος παρουσιάζει μεγαλύτερη ανάγκη για στήριξη μέσω ενισχύσεων.

Επιπλέον, στο Μέτρο 4.2 που αφορά στη μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη των γεωργικών προϊόντων, δίνεται η δυνατότητα ενίσχυσης της επεξεργασίας αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών καθώς και -για πρώτη φορά μέσω του ΠΑΑ 2014-2020- της παραγωγής αιθέριων ελαίων και προϊόντων κοσμετολογίας και διατροφής, θέτοντας ως βασικό κριτήριο επιλογής των ενισχυόμενων επιχειρήσεων την ύπαρξη ιδιωτικών συμφωνητικών με παραγωγούς (συμβολαιακή γεωργία) ή την καθετοποιημένη παραγωγή (ομάδων γεωργών ή λοιπών συνεργατικών σχημάτων).

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΠΑΡΙΣ ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής – Γρ. κ. Υπουργού
2. Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη – Γρ. κ. Υπουργού
3. Βουλευτή κ. Χ. Παππά